

عنوان مقاله:

شیر و خورشید، تحلیل نقشی نمادین در هنر و معماری دوران اسلامی

محل انتشار:

اولین همایش ملی جغرافیا، شهرسازی و توسعه پایدار (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

مهتاب اسلامی نسب - دانش آموخته کارشناسی ارشد باستان شناسی دانشگاه تهران

مهتاب دادخواه - دانش آموخته کارشناسی ارشد باستان شناسی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

سابقه استفاده از نقش مایه شیر و خورشید، به دوران قبل از اسلام باز می گردد. این نقش هم دارای مفاهیم نجومی و هم یک نماد مذهبی در طول تاریخ بوده و علاوه بر ایران، در دیگر فرهنگ های جهان نمادی مرسوم و درخور توجه بوده است. نقش نامبرده در هنر و معماری دوران اسلامی نیز وارد شده و تا دوره پهلوی تداوم می یابد. در این مقاله ابتدا به نمادشناسی و سیر تطور این نقش مایه پرکاربرد از دوران قبل از اسلام تا دوران اسلامی پرداخته و سپس کاربرد این نقش بر روی آثار دوران اسلامی بررسی شده است. در سنت های پیش از اسلام، این نشان اغلب مرتبط با دلایل نجومی و در ایران با آئین میترائیسم ترسیم شده اما در دوران اسلامی علاوه بر مفاهیم نجومی، در پیوند با مسائل اعتقادی و مذهب جدید به عنوان نماد تشیع از اواخر دوره سلجوقی شکل گرفت و با روی کارآمدن حکومت های شیعی، این نماد بطور برجسته تر بر روی آثار نقش شد تا جائیکه حتی در ادبیات، نقاشی و هنر مجسمه سازی ایران نیز راه یافت. علاوه بر جنبه های اعتقادی و مذهبی مرتبط با این نقش، به تأثیر سیاست در چگونگی ایجاد آن بر روی آثار نیز باید اشاره نمود، چرا که ایجاد این نقش به خصوص در دوره قاجار، دستخوش سیاست قرار گرفته و بیشترین تغییر در ترسیم آن مربوط به این دوره و در اثر عوامل سیاسی صورت گرفت. این پژوهش بر اساس مطالعه منابع مکتوب انجام گرفته است.

کلمات کلیدی:

شیر، خورشید، تشیع، دوران اسلامی، نماد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/266399>

